

EDITORIAL

Núm. 3 (2006)

El mes de maig del 2006 es va fer a Barcelona el Segon Congrés IDP – Internet, Dret i Política impulsat, com aquesta mateixa publicació, pels Estudis de Dret i Ciència Política de la Universitat Oberta de Catalunya. Aquest tercer número de la revista homònima s'estructura, com ja és habitual, al voltant d'un monogràfic que recull precisament algunes de les aportacions més rellevants que es van presentar al Congrés esmentat. Destaca, en primer lloc, la discussió entorn d'un dels temes que van ser més debatuts a la Cimera Mundial sobre la Societat de la Informació, celebrada a Ginebra i a Tunis: la governança d'Internet. Amadeu Abril, des de la seva llarga experiència en els organismes reguladors, planteja de manera radical els dilemes i les contradiccions amb què fan front a aquesta qüestió els diversos actors i interessos implicats (els estats, els usuaris, l'ICANN). Erik Iriarte, per la seva banda, defensa la necessitat de plantejar aquesta qüestió des d'una perspectiva que no es limiti als aspectes tècnics, sinó que tingui presents els vectors socials, econòmics i culturals.

Volem cridar l'atenció molt especialment sobre l'article del professor Stefano Rodotà, un dels millors experts europeus en matèria de protecció de dades, en el qual s'analitza la recent Directiva europea 2006/24, sobre retenció de dades de les comunicacions electròniques. El seu diagnòstic crític és que aquest instrument capgira totalment els principis bàsics de la protecció de dades tal com els hem construït fins ara i difícilment se'l pot fer compatible amb la mateixa Carta de drets fonamentals de la Unió Europea. Efectivament, la nova directiva es construeix a partir d'una lògica totalment diferent de les directives anteriors en matèria de protecció de dades i canvia radicalment la manera d'entendre i regular la relació dels ciutadans amb l'Estat. Compartim la crítica i la preocupació i creiem necessària una reflexió profunda i preses de posició clares, com les del professor Rodotà, per part de tots aquells que des de l'acadèmia o des de les agències de protecció de dades, ens ocupem d'aquests temes.

Molt provocadores –intel·lectualment provocadores– resulten també, per diferents motius, les contribucions d'Ana Sofía Cardenal i Albert Batlle, per una banda, i Benjamin R. Barber, per l'altra, sobre les autèntiques potencialitats de les tecnologies de la informació i comunicació –i específicament Internet– per a fer avançar les pràctiques democràtiques. A partir de la teoria de l'elecció racional, Cardenal i Batlle ofereixen una interessant anàlisi les conclusions de la qual contradiuen les tesis més “ciberoptimistes”, que consideren que l'aparició d'Internet contribueix a incrementar el grau de participació dels ciutadans i obre noves possibilitats per a la democràcia directa. Des d'una òptica totalment diferent, Benjamin R. Barber –conegut teòric de la democràcia: recordem el seu influent llibre *Strong Democracy. Participatory Politics for a New Age*– ens adverteix també de les conseqüències ambivalents que la irrupció d'Internet pot tenir per a l'exercici de la democràcia i el reforçament dels espais públics de debat.

Vistes globalment, les diverses aportacions que constitueixen aquest número (incloent-hi la de Luis Ramón Ruiz sobre l'ús il·lícit i la falsificació de targetes bancàries) acaben apuntant sempre a un mateix repte. Ja sigui des de l'òptica aparentment més tècnica de la governança d'Internet o des de la perspectiva estrictament política de les seves potencialitats democratitzadores o, finalment, des de la preocupació jurídica de quin ha de ser el nivell adequat de regulació en cada segment de relacions socials, es tracta d'assegurar que els efectes positius –i “emancipadors”, per dir-ho amb un terme il·lustrat que avui sona una mica antic– de les tecnologies de xarxa prevalen i s'imposen per sobre de tots els seus efectes potencialment negatius.

Pere Fabra

Director